

การศึกษาผลการสร้างเครือข่ายการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับศึกษานิเทศก์
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

A Study of the Results of Supervision Networking Construction to Raise the Quality of Education for Supervisor of The Provincial Education Office

สมหวัง พันธะลี*

ปภาวรินทร์ เรืองประจวบกุล**

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาในระดับจังหวัด เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา 2) เพื่อศึกษารูปแบบหรือแนวทางการนิเทศ ติดตามและประเมินผลในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่ และ 3) เพื่อศึกษาผลการดำเนินการโครงการ Coaching Teams เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ กลุ่มตัวอย่างเป็นศึกษานิเทศก์ ผู้รับผิดชอบโครงการระดับจังหวัด จำนวน 36 คนและผู้รับผิดชอบโครงการสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) เครื่องมือ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและแบบมีโครงสร้าง และแบบนิเทศติดตามและประเมินผล มีลักษณะแบบ Rating Scale 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .84 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในที่ประชุมการนำเสนอผลงานโครงการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความเรียงและสรุปประเด็นสำคัญ

ผลการศึกษา พบว่า 1) แนวทางการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาในระดับจังหวัด เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การรับข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือ การประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจในโครงการ การจัดทำ MOU กับหน่วยงานที่ยินดีให้ความร่วมมือ การจัดทำเอกสารคู่มือ แนวทาง รายละเอียดการดำเนินการ และการรับสมัครสถานศึกษาที่สนใจเข้าร่วมโครงการ 2) รูปแบบหรือแนวทางการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่ของแต่ละจังหวัดแตกต่างกัน ส่วนมากมีรูปแบบหรือแนวทางโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และ 3) ผลการดำเนินการโครงการ Coaching Teams พบว่า มีผลการดำเนินการตามระบบอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งด้านปัจจัยป้อน กระบวนการ และผลผลิตและผลลัพธ์

คำสำคัญ: การสร้างเครือข่ายการนิเทศ, Coaching Teams, การยกระดับคุณภาพการศึกษา

*ศึกษานิเทศก์ วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

**ศึกษานิเทศก์ วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

Abstract

The aims of this study were: 1) to study guidelines for building a network of cooperation in supervision, monitoring, evaluation and support of educational administration at the provincial level to raise the quality of education; 2) to study the models or guidelines for supervision monitoring and evaluating management to raise the quality of education; and 3) to study the results of the Coaching Teams project to enhance the quality of education in accordance with the context of the area. The sample was 36 project supervisors at provincial level and 18 project supervisors in the Office of Education Region, obtained by multi-stage sampling. The tools were semi-structured and structured interview forms and a 5-level Rating scale follow-up supervision questionnaire with reliability of .84. Data were collected at the project presentation meeting and analyzed by using mean, standard deviation, essay analysis, and summary of key points.

The results of the study found that:

1) Guidelines for building a network of cooperation in supervision, monitoring, evaluation and support of educational administration at the provincial level to raise the quality of education comprised of Receiving recommendations from the Provincial Education Commission (PEC), Coordinating with relevant agencies, Meeting to create an understanding of the project, Preparing an MoU with agencies that are willing to cooperate, Producing documents and projects information handout, and Recruiting interested school to join the project.

2) A model or guidelines for supervision monitoring and evaluating the educational administration to raise the quality of education in each province appropriately in accordance with the different needs and context of the area and using a research-based model or approach at most.

3) The results of the Coaching Teams project were found that the implementation was at a high level in all aspects.

Keyword: Supervision Networking Construction, Coaching Teams, Upgrading the Quality of Education

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การนิเทศการศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ ประการหนึ่งของการพัฒนาประเทศ (Mette, 2020, 4) ทั้งนี้เพราะการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลัก ในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ

สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก ศตวรรษที่ 21 การศึกษามีบทบาทสำคัญ ในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก จึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2560: 1) สอดคล้องกับคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (2562:10) ที่มีข้อเสนอแนะในการปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญของชาติ คือ 1) บุกเบิกนวัตกรรมของการจัดการศึกษาระดับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน หรือการจัดการระดับพื้นที่โดยให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการยกระดับคุณภาพของการศึกษา 2) นำเสนอแนวทางการปรับหลักสูตรการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสู่หลักสูตรฐานสมรรถนะ 3) จัดตั้งสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติเพื่อเป็นเสมือนศูนย์กลางความเป็นเลิศในการวิจัย พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการจัดการเรียน การสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ และ 4) สร้างดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้แห่งชาติใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล นำความรู้ และวิธีการเรียนรู้ไปสู่โรงเรียน นักเรียน และครูทั่วประเทศ โดยเฉพาะในท้องถิ่นห่างไกล เป็นแนวทางสำคัญในการกำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของชาติในอนาคตนี้

จากความสำคัญข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการกำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาดังกล่าวภายในปี 2563 โดยยึดหลักการสำคัญ คือ ให้ความสำคัญกับประเด็นคุณภาพและประสิทธิภาพในทุกมิติ ทั้งผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ข้าราชการพลเรือน และผู้บริหารทุกระดับ ตลอดจนสถานศึกษาทุกระดับทุกประเภท และเป็นการศึกษาตลอดชีวิต และ เพื่อให้ประเทศไทยไปสู่ยุคดิจิทัล โดยต้องมีการบูรณาการการทำงานร่วมกับจังหวัด พร้อมทั้งให้สอดคล้องให้เด็กมีคุณธรรมจริยธรรม รู้จักรักษานขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม มีความกตัญญู รู้คุณ มีความเมตตา กรุณา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2564 : 2) และเพื่อประสิทธิภาพในการบริหารงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้กล่าวถึงการบริหารแบบบูรณาการ ว่าเป็นการร่วมมือกันในระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปฏิบัติงานร่วมกันหรือมีแผนการดำเนินงานที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันซึ่งจะทำให้ภารกิจที่สำคัญของรัฐแต่ละด้านเกิดผลสำเร็จเป็นประโยชน์แก่ประชาชนส่วนรวมและมีความประหยัดโดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. 2546: 2)

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาคุณภาพการศึกษาของไทยที่ผ่านมาโดยเฉพาะ ผลการสอบขั้นพื้นฐานระดับชาติ (O-NET) ต่ำกว่าเป้าหมายทุกปี จึงมีความจำเป็นยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยต้องอาศัยกระบวนการนิเทศการศึกษา เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งรูปแบบการนิเทศการศึกษามีอยู่หลายวิธี เช่น การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบพัฒนาการ การนิเทศแบบร่วมพัฒนา ฯลฯ ซึ่งรูปแบบการนิเทศแต่ละลักษณะต่างมีลักษณะเฉพาะขึ้นกับสภาพปัญหาและความต้องการและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ร่วมกันได้ (ชาคริยา ชายเกลี้ยง, วีรวรรณ จงจิตร ศิริจิรกาลและปรีชา สามัคคี 2562: 5353-5354) การนิเทศเป็นกระบวนการช่วยกระตุ้น เร่งเร้าให้ครูมีความตื่นตัวที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพราะการนิเทศมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือครู พัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อันจะทำให้การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ของครูก้าวทันโลกที่กำลังเจริญ ก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและก่อให้เกิด

ประโยชน์แก่ ผู้เรียนอย่างเต็มที่ (กิตติศักดิ์ อังคะนาวัน และอภิสิทธิ์ ภาชนะวรรณ. 2561: 198) การนิเทศการสอนเป็นการช่วยเหลือ สนับสนุนส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความสามารถในการพัฒนางานในวิชาชีพของตนเองให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล อันจะช่วยให้ครูเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพ รวมทั้งส่งผลถึงผู้เรียนและคุณภาพการศึกษา มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อช่วยครูให้สามารถปรับปรุงและพัฒนางานในวิชาชีพของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง และเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน

สำนักบูรณาการกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการมีภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาของหน่วยงานการศึกษาในพื้นที่แต่ละจังหวัดให้เกิดการบูรณาการการจัดการศึกษา จึงได้กำหนดให้มีโครงการ Coaching Teams เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาขึ้น เพื่อสร้างเครือข่ายการนิเทศโดยใช้พื้นที่เป็นฐานและพัฒนารูปแบบหรือแนวทางการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละจังหวัดให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา รวมถึงความต้องการของแต่ละพื้นที่ อีกทั้งเพื่อให้การนิเทศ ติดตามและประเมินผลสามารถเป็นกลไกกระตุ้นให้หน่วยงานทางการศึกษาบริหารจัดการศึกษา รวมทั้งแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพของผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์ด้านคุณภาพสูงขึ้น ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม เป็นผู้มีความรู้ตามศักยภาพและเป็นคนดีของสังคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาในระดับจังหวัดและภาค เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา
2. เพื่อศึกษารูปแบบหรือแนวทางการนิเทศติดตามและประเมินผลในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่
3. เพื่อศึกษาผลการดำเนินการโครงการ Coaching Teams เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **เครือข่ายความร่วมมือในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล** หมายถึง การสร้างความร่วมมือในการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เพื่อบูรณาการการจัดการศึกษาในการชี้แนะแนวทางให้คำปรึกษาแก่สถานศึกษาในการสนับสนุนการบริหารและการเรียนการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ในปีงบประมาณ 2561-2563 ที่ดำเนินการโดยสำนักงานศึกษาธิการภาค 1 ถึง 18 และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด 77 จังหวัด ทั่วประเทศ
2. **รูปแบบหรือแนวทางการนิเทศ** หมายถึง วิธีหรือกระบวนการนิเทศ ติดตามและประเมินผลเพื่อให้คำชี้แนะ เพื่อช่วยเหลือครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของเครือข่ายการนิเทศสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางเรียนเพิ่มขึ้น
3. **Coaching Teams** หมายถึง คณะทำงานเครือข่ายการนิเทศที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา โดยใช้จังหวัดเป็นฐานในการบูรณาการการจัดการศึกษาซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถจากหน่วยงานทางการศึกษา

ในจังหวัด เพื่อร่วมกันวางแผนตามรูปแบบหรือแนวทางการนิเทศ ติดตามและประเมินผลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ในการช่วยเหลือสถานศึกษาในการยกระดับคุณภาพการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษามูลค่าการดำเนินงานโครงการ Coaching Teams เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ครั้งนี้ เป็นการศึกษารูปแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) รูปแบบแผนที่ใช้วิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นหลัก และใช้วิธีเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นวิธีรอง (Dominant-less Dominant Design) ตามแนวคิดของ Creswell & Clark (2011) มีวิธีดำเนินการศึกษาดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แบ่งเป็นกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 การศึกษาแนวทางการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาในระดับจังหวัด เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ประชากรได้แก่ศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบโครงการ Coaching Teams เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด 77 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้รับผิดชอบโครงการระดับจังหวัดและภาค รวมทั้งสิ้น 36 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

1.2 การศึกษารูปแบบหรือแนวทางการนิเทศ ติดตามและประเมินผลในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่ ประชากรได้แก่ ศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบโครงการ Coaching Teams เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด รวมทั้งสิ้น 77 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นศึกษานิเทศก์ 36 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

1.3 การศึกษามูลค่าการดำเนินการโครงการ Coaching Teams เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน และที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการให้ข้อมูล ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบโครงการ Coaching Teams เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด รวมทั้งสิ้น 77 คน และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับภาคการศึกษา 18 คน การศึกษาในขั้นนี้ใช้กลุ่มประชากรเป็นกลุ่มเป้าหมายในการให้ข้อมูล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การศึกษาและระเบียบวิธีศึกษา ผู้ศึกษาได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามวัตถุประสงค์การศึกษา ข้อ 1 เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ วัตถุประสงค์ข้อ 2 เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ วัตถุประสงค์ข้อ 3 เครื่องมือเป็นแบบสอบถามการติดตามการดำเนินการโครงการ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด ชนิดแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .84 และแบบสอบถามแบบปลายปิด (Closed-ended Form) ประกอบด้วยข้อคำถามและตัวเลือก (คำตอบ) เป็นปลายปิดชนิดเติมคำสั้นๆ ในช่องว่างความคิดเห็นเพิ่มเติมแบบนิเทศติดตามและประเมินผลโครงการและแบบสัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 1-2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองกับผู้ที่เป็กลุ่มตัวอย่างในการประชุมสรุปผลการดำเนินงานโครงการ Coaching Teams ที่โรงแรมเอวานา กรุงเทพมหานคร นำผลการสัมภาษณ์มาสรุปเป็นความเรียง และเก็บข้อมูลผลการศึกษาผลการดำเนินการโครงการ Coaching Teams เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยใช้พื้นที่เป็นฐานโดยขออนุมัติปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อดำเนินการส่งหนังสือราชการถึงศึกษาธิการจังหวัดและศึกษาธิการภาค ให้ศึกษานิเทศก์และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการเป็กลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งประกอบด้วยตัวอย่างและแบบสอบถามผลการดำเนินการโครงการ จากนั้นให้ส่งคืนภายใน 15 วัน

4. การวิเคราะห์และการแปลผลข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่รวบรวมได้มาประมวลผล เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 1-2 โดยการวิเคราะห์เป็นความเรียง แล้วสังเคราะห์ความเห็นเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายการนิเทศของศึกษานิเทศก์สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และรูปแบบหรือแนวทางในการนิเทศ ติดตามและประเมินผลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อ 3 ผู้ศึกษาใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โปรแกรม Excel เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าร้อยละ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การสรุปและเรียงลำดับความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการสร้างเครือข่ายการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เพื่อบูรณาการร่วมมือในการนิเทศการศึกษาโดยใช้จังหวัดเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา

1.2 เป็นการศึกษารูปแบบหรือแนวทางการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในการยกระดับคุณภาพการศึกษา ในระดับจังหวัด/ภาค โดยความร่วมมือจากบุคลากรและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อแต่งตั้งเป็ Supervisor Teams, Coaching Teams

1.3 เป็นการศึกษารูปแบบการดำเนินงานตามโครงการ Coaching Teams ด้านการนิเทศ การบริหารจัดการศึกษา การเรียนการสอนในระดับภาค/จังหวัด ที่ประสบความสำเร็จหรือวิธีปฏิบัติที่ดีโดยผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้วยวิธีการที่หลากหลายและเป็นเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ศึกษาานิเทศก์ผู้รับผิดชอบโครงการ Coaching Teams ระดับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด จำนวน 77 คน และสำนักงานศึกษาธิการภาค จำนวน 18 คน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

3. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2562 ถึง กันยายน 2563

สรุปผลการวิจัย

1. แนวทางการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาในระดับจังหวัด เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา พบว่า วิธีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาในระดับจังหวัดของศึกษานิเทศก์ ประกอบด้วย การรับข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) การประสานงานอย่างไม่เป็นทางการเพื่อขอความร่วมมือ การประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจในโครงการ การจัดทำ MOU กับหน่วยงานที่ยินดีให้ความร่วมมือ การจัดทำเอกสารคู่มือ แนวทาง รายละเอียดการดำเนินการ และการรับสมัครสถานศึกษาที่สนใจเข้าร่วมโครงการ โดยมีองค์ประกอบของเครือข่ายนิเทศ ติดตาม ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถาบันอาชีวศึกษา สถาบันการศึกษาในพื้นที่จังหวัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสนใจภาครัฐ ภาคเอกชน เป็นผู้ให้คำแนะนำสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเรียกว่า Supervisor Teams

2. รูปแบบหรือแนวทางการนิเทศติดตามและประเมินผลในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ พบว่า แต่ละจังหวัดมีรูปแบบหรือแนวทางการนิเทศ ติดตามและประเมินผลในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่ที่แตกต่างกัน ส่วนมากมีรูปแบบหรือแนวทางโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน มีลักษณะเป็นขั้นตอนและหรือองค์ประกอบของรูปแบบหรือแนวทางที่ได้มาแบบมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง นำมาออกแบบเป็นของจังหวัด ซึ่งเป็นกลไกกระตุ้นให้หน่วยงานทางการศึกษาบริหารจัดการศึกษามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้น

3. การดำเนินการโครงการ Coaching Teams เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา พบว่า มีผลการดำเนินงานตามโครงการ Coaching Teams โดยภาพรวม ดังแสดงในตารางที่ 1-4

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการดำเนินการตามโครงการ Coaching Teams เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวม

ประเด็นการประเมิน/ตัวบ่งชี้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. ด้านปัจจัยป้อน (Input)	2.74	0.56	มาก
2. ด้านกระบวนการ (Process)	2.66	0.60	มาก
3. ด้านผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome)	2.49	0.76	มาก
โดยรวม	2.64	0.63	มาก

จากตาราง 1 พบว่า การดำเนินการตามโครงการ Coaching Teams เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยรวมมีผลการดำเนินการตามระบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.64$, $S.D.=0.63$) เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านปัจจัยป้อน (Input) ($\bar{X}=2.74$, $S.D.=0.56$) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการ (Process) ($\bar{X}=2.66$, $S.D.=0.60$) และด้านผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) ($\bar{X}=2.49$, $S.D.=0.76$) ตามลำดับ

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานตามโครงการ Coaching Teams เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่หน่วยงานได้ดำเนินการ ด้านปัจจัยป้อน

ประเด็นการประเมิน/ตัวบ่งชี้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาในระดับพื้นที่	2.68	0.62	มาก
2. Supervisor Teams ระดับจังหวัดและเครือข่ายระดับภาค	2.77	0.48	มาก
3. เครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินโครงการฯ	2.76	0.51	มาก
โดยรวม	2.74	0.56	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ผลการดำเนินการตามโครงการ Coaching Teams เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ด้านปัจจัยป้อน ในภาพรวมมีผลการดำเนินการตามระบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 2.74$, $S.D.=0.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ Supervisor Teams ระดับจังหวัดและเครือข่ายระดับภาค ($\bar{X}= 2.77$, $S.D.=0.48$) เครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินโครงการ ($\bar{X}= 2.76$, $S.D.=0.51$) และ ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาในระดับพื้นที่ ($\bar{X} = 2.68$, $S.D.=0.62$)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินการตามโครงการ Coaching Teams เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่หน่วยงานได้ดำเนินการ ด้านกระบวนการ (Process)

ประเด็นการประเมิน/ตัวบ่งชี้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. การวางแผน	2.74	0.55	มาก
2. การบริหารจัดการ	2.63	0.56	มาก
3. การนิเทศ ติดตามและประเมินผล การดำเนินโครงการ	2.67	0.58	มาก
โดยรวม	2.66	0.60	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ผลการดำเนินการตามโครงการ Coaching Teams เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ด้านกระบวนการ ในภาพรวมมีผลการดำเนินการตามระบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.66$, $S.D.=0.60$) เมื่อพิจารณา

เป็นรายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การวางแผน ($\bar{X} = 2.74$, S.D.=0.55) การนิเทศ ติดตามและประเมินผล การดำเนินโครงการ ($\bar{X} = 2.67$, S.D.=0.58) และการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 2.63$, S.D.=0.56)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินการตามโครงการ Coaching Teams เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่หน่วยงานได้ดำเนินการ ด้านผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome)

ประเด็นการประเมิน/ตัวบ่งชี้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. ระดับภาค/ระดับจังหวัด	2.56	0.67	มาก
2. ระดับสถานศึกษา	2.42	0.75	มาก
โดยรวม	2.49	0.76	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ผลการดำเนินการตามโครงการ Coaching Teams เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ด้านผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) ในภาพรวมมีผลการดำเนินการตามระบอบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.49$, S.D.=0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ประเด็น คือ ระดับภาค/ระดับจังหวัด ($\bar{X} = 2.56$, S.D.=0.67) และระดับสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.42$, S.D.=0.75)

อภิปรายผลการวิจัย

1. แนวทางการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาในระดับจังหวัด เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา พบว่า วิธีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาในระดับจังหวัดของศึกษานิเทศก์ ประกอบด้วย การรับข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) การประสานงานอย่างไม่เป็นทางการเพื่อขอความร่วมมือ การประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจในโครงการ การจัดทำ MOU กับหน่วยงานที่ยินดีให้ความร่วมมือ การจัดทำเอกสารคู่มือ แนวทาง รายละเอียดการดำเนินการ และการรับสมัครสถานศึกษาที่สนใจเข้าร่วมโครงการ โดยมีองค์ประกอบของเครือข่ายนิเทศ ติดตาม ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถาบันอาชีวศึกษา สถาบันการศึกษาในพื้นที่จังหวัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสนใจภาครัฐ ภาคเอกชน เป็นผู้ให้คำแนะนำสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเรียกว่า Supervisor Teams ในการวางแผน ร่วมพัฒนาและจัดทำรูปแบบหรือแนวทางการนิเทศ ติดตามและประเมินผลโครงการตลอดจนนิเทศ ติดตามและประเมินผลโครงการ ตลอดจนการนิเทศ ติดตามและประเมินผลสถานศึกษากลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง แต่มีองค์ประกอบที่แตกต่างตามบริบทแต่ละจังหวัด ซึ่งเป็นเครือข่ายความร่วมมือในการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจากหน่วยงานทางการศึกษาที่เป็นรูปธรรมและเกิดประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ศึกษานิเทศก์สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีบุคลากรและความพร้อมแต่ละจังหวัดแตกต่างกันในการจัดการศึกษา บางจังหวัดมีสถาบันทางการศึกษาครบและให้ความร่วมมือด้วยดี เมื่อมีหน่วยงานกลางที่เป็นสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดทำหน้าที่ประสานขอความร่วมมือ จึงทำให้หลายหน่วยงานมีความต้องการส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัด ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ mrslaongtip (2018:3) ได้เสนอแนะการสร้างเครือข่ายการนิเทศไว้ว่าอย่างน้อยต้องมี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การรับรู้และมุมมองที่เหมือนกัน 2) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 3) ความสนใจหรือมีผลประโยชน์ร่วมกัน 4) การมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย 5) การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน 6) การเกื้อหนุนพึ่งพากัน และ 7) การปฏิสัมพันธ์กันในเชิงแลกเปลี่ยน และนอกจากนี้ Annan & Ryba (2013) (2013: 179) ได้พบว่าการสร้างเครือข่ายการนิเทศอย่างมืออาชีพ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ 1) ชุมชน ที่ประกอบด้วย สมาชิกทั่วไป สมาชิกที่ใหม่ คนทั่วไปและความหลากหลาย 2) การปฏิบัติของเครือข่ายการนิเทศ ที่ประกอบด้วย การปฏิสัมพันธ์ที่ไม่เป็นทางการ การนิเทศที่เป็นทางการ สถานการณ์การนิเทศ การรวมตัวทางสังคม และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 3) ขอบข่าย ที่ประกอบด้วย ความรู้เดิม ความรู้ร่วมสมัย ความรู้ภายในตัวบุคคล และความรู้ที่กระจัดกระจาย และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553:1-2) ได้เสนอความคาดหวังที่จะเกิดจากการสร้างเครือข่ายและโรงเรียนร่วมพัฒนาว่า 1) ต้องเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับเดียวกันเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนา 2) มีเครือข่ายสนับสนุนจากสถาบันอุดมศึกษาหรือที่จัดการศึกษาระดับสูงกว่า 3) มีการวางแผนและจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนร่วมพัฒนาหรือเครือข่ายร่วมพัฒนา 4) มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์กร สถาบันต่าง ๆ เป็นแหล่งเรียนรู้ 5) มีการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้น 6) ครูและบุคลากรในโรงเรียนร่วมพัฒนาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพิ่มพูนประสบการณ์วิชาชีพ 7) ครู บุคลากร และนักเรียนทุกโรงเรียนได้ขยายโลกทัศน์สู่การมีส่วนร่วมรับผิดชอบ และ 8) นักเรียนในโรงเรียนได้สื่อสาร แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เคารพความคิดเห็น ความเชื่อ และวิถีชีวิตที่แตกต่างกันหลากหลาย

2. การศึกษารูปแบบหรือแนวทางการนิเทศ ติดตามและประเมินผลในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่ พบว่า ทุกจังหวัดมีรูปแบบหรือแนวทางการนิเทศเป็นกลไกกระตุ้นให้หน่วยงานทางการศึกษาบริหารจัดการศึกษา รวมทั้งแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้นที่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบหรือแนวทางในการพัฒนารูปแบบหรือแนวทางที่แตกต่างกันของแต่ละจังหวัดนั้นขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละจังหวัด กอปรกับบุคลากรของแต่ละจังหวัดมีความรู้และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน แต่สิ่งที่พบคือ ทีม Coaching Teams และ Supervisor Teams ได้ทำงานประสานงานสร้างการบูรณาการการจัดการศึกษาระดับจังหวัดและเกิดการประสานงานสร้างความเข้าใจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษามากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานศึกษาธิการภาค 3 (2562: 118) ที่พบว่า รูปแบบหรือแนวทางการนิเทศติดตามรวม 3 จังหวัด ได้แก่ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดราชบุรี และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาเชิงพื้นที่ มีการดำเนินการในลักษณะ circle 5 ขั้นตอน เป็นรูปแบบหรือกระบวนการนิเทศที่มีการดำเนินงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และคุณภาพของผลลัพธ์ของการนิเทศโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ วิไลพร ชิมชาติ และจุไรรัตน์ สุตรุ่ง (2563: 6-8) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการนิเทศการสอนครูผู้สอน

ภาษาอังกฤษโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันการนิเทศการสอนครูผู้สอนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก และความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด มีความต้องการจำเป็นด้านสื่อการเรียนการสอนสูงที่สุด แนวทางการนิเทศการสอนครูผู้สอนภาษาอังกฤษ มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตร ควรกำหนดนโยบายการนิเทศการสอนอย่างเป็นระบบ จัดอบรมการพัฒนาหลักสูตร ให้ครูจัดทำและส่งแผนการจัดการเรียนรู้เป็นประจำ และนิเทศการสอนแบบคลินิกหรือชี้แนะ 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรพัฒนาครูตามกรอบมาตรฐานสากล จัดศึกษานิเทศก์ให้เพียงพอ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมร่วมกับครูต่างชาติ และส่งเสริมให้ครูเข้าอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านสื่อการเรียนการสอน ควรจัดอบรมวิธีการผลิตสื่อที่หลากหลายและส่งเสริมให้ครูเลือกใช้สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ และ 4) ด้านการวัดผลและประเมินการเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้ครูใช้เครื่องมือที่ทันสมัย จัดอบรมเกี่ยวกับการประเมินโดยใช้กรอบมาตรฐานสากล และสนับสนุนการวางแผนการทำงาน พัฒนาความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลอย่างหลากหลาย

3. ผลการดำเนินการโครงการ Coaching Teams เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ พบว่า ศึกษาพิเศษสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดที่รับผิดชอบโครงการ Coaching Teams มีการดำเนินการตามระบบ คือ ปักจ้ยป้อน กระบวนการ และผลผลิตและผลลัพธ์ อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีผลการดำเนินการด้านปักจ้ยป้อน ประเด็น Supervisor Teams ระดับจังหวัด และเครือข่ายระดับภาคอยู่ระดับมาก ด้านกระบวนการ ประเด็นการวางแผน และด้านผลผลิตและผลลัพธ์ประเด็นการดำเนินการระดับภาคและระดับจังหวัด อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการดำเนินการโครงการ Coaching Teams ของศึกษานิเทศก์สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดได้มีการประชุมชี้แจงผู้รับผิดชอบโครงการ มีคู่มือดำเนินการ มีกิจกรรมที่ดำเนินการที่ระบุไว้ที่ชัดเจน ทำให้ผลการดำเนินการทั้งระบบมีผลการดำเนินการอยู่ในระดับมาก กอปรกับการประสานงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดได้เปิดโอกาสให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิเข้ามามีส่วนร่วมโดยเริ่มต้นที่การประสานงานที่ไม่เป็นทางการและเป็นทางการตามลำดับ สร้างความเข้าใจร่วมกันก่อให้เกิดความร่วมมือด้วยดี มีสถานศึกษาเข้าร่วมโครงการ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา มีการสร้าง Supervisor Teams, Coaching Teams เข้าร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่มีประโยชน์ บุคลากรเกิดทักษะการโค้ช ทำให้ปัญหาของครูได้รับความสนใจด้วยการฟัง ทำให้ครูมีความหวังมากกว่าการแนะนำโดยการเพิ่มแนวทางที่ชัดเจน หรือเรียกว่าเอาใจใส่ครูผู้สอนมากขึ้น รวมทั้งมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาด้วย สนับสนุนให้ครูมีความเชื่อถือในแนวทางมากขึ้น ด้วยการกระตุ้นส่งเสริมโดยใช้คำถามปลายเปิดเสมอ สุดท้ายทำให้ครูที่ได้รับการโค้ชช่วยเหลือตนเองได้นำไปสู่การพัฒนาวิชาชีพของตนเองต่อไป สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 13) ที่กล่าวถึงแนวทางการสร้างเครือข่ายสถานศึกษาร่วมพัฒนาว่า การสร้างข้อตกลงและร่วมวางแผนในการสร้างเครือข่ายและ พัฒนาในเครือข่ายให้เกิดความเข้มแข็ง ต้องสอดคล้องกับคุณประโยชน์ ของทั้งสองฝ่ายที่อาจได้รับ มีผู้รับผิดชอบ วัตถุประสงค์งบประมาณ วิธีการดำเนินการ กิจกรรม และการประเมินผล มองเห็นภาพการปฏิบัติการ ที่ชัดเจน เพื่อสร้างความเข้มแข็ง ความต่อเนื่องของเครือข่าย มุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และมีความจำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์เชิงบวก มีการตั้งเป้า การถามคำถาม ให้มีความสำคัญกับจุดแข็ง ช่วยผู้รับการชี้แนะและเน้นผลที่เกิดเป็นสำคัญ (HRDQ, 2019: 4)นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Gery and Jackie (2016: 18-19) ที่ได้เสนอทักษะการชี้แนะ

การสอนขั้นพื้นฐานของครูว่า สิ่งที่สำคัญเบื้องต้นที่มีความสำคัญคือประสิทธิภาพ สำหรับการชี้แนะการสอนสำหรับครูจะต้องเริ่มต้นที่การเปิดประเด็น การฟัง การถอดความ การถามคำถาม การฟังอย่างตั้งใจ การถามเชิงปฏิบัติ และการสรุป ขั้นตอนการชี้แนะนี้เป็นการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพและมาตรฐานตัวชี้วัดการปฏิบัติงานที่เชื่อมโยงกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์การนิเทศ สอดคล้องกับความต้องการพื้นฐานของครูและที่สำคัญมีการวางแผนอย่างรอบคอบและมีส่วนร่วมของครูผู้รับการนิเทศ ซึ่งเป็นการพัฒนาตนเองอย่างมืออาชีพ นอกจากนี้ มาเรียม นิลพันธุ์ (2554:149-166) ได้วิจัยการประเมินโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบ กิจกรรมการพัฒนานิเทศแนวใหม่ พบว่า ศึกษานิเทศก์มีความรู้ความเข้าใจและความสามารถตามสมรรถนะของศึกษานิเทศก์ คือมีความสามารถในการให้ความรู้ และเสริมสร้างความเข้าใจ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำ กำกับติดตามงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีบทบาทสำคัญในการยกระดับคุณภาพครู เพื่อขยายผลสู่นักเรียนให้มีคุณภาพ เป็นผู้ประสานขยายผลและถ่ายทอดความรู้เชิงทฤษฎีสู่การปฏิบัติ เป็นผู้วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมทางการศึกษาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีทักษะกระบวนการคิด การแก้ปัญหา การสื่อสาร และทำงานเป็นทีม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนการนำเครือข่ายการนิเทศการพัฒนาคุณภาพในระดับจังหวัดอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานที่จัดการศึกษา โดยมีการประชุมวางแผนสร้างความเข้าใจกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปใช้ให้เข้าใจตรงกัน

1.2 รูปแบบหรือแนวทางการนิเทศที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพัฒนาขึ้น ควรมีการวางแผนร่วมกันระหว่างจังหวัดและภาคการศึกษาเพื่อส่งผลกระทบต่อสถานศึกษาด้านคุณภาพของผู้เรียนที่สอดคล้องกับการพัฒนานวัตกรรมด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเป็นสำคัญ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยการนำระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้แบบ Supervisor Teams และ Coaching Teams เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานศึกษาและพัฒนาวิชาชีพครู

2.2 ควรศึกษาวิจัยเปรียบเทียบผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้กระบวนการนิเทศการศึกษาตามโครงการ Coaching Teams เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา กับวิธีการอื่น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). นโยบายคุณหญิงกัลยา โสภณพนิช รักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ. วันที่ 2 มีนาคม 2564 ที่ ศธ 0208/3883 ลงวันที่ 5 มีนาคม 2564
กิตติศักดิ์ อังคะนาวิณ และอภิสิทธิ์ ภาชนะวรรณ. (2561). การนิเทศการศึกษาให้เจริญก้าวหน้าสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0. วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ. 1(1) pp, 198.

- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2562). **แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 15 เมษายน 2564, จาก <https://bit.ly/2OO5iC7>.
- ชาครียา ขายเกลี้ยง, วีรวรรณ จงจิตร ศิริจิรกาล และปรีชา สามัคคี. (2562). รูปแบบการนิเทศแบบผสมผสาน เพื่อส่งเสริมการวิจัยของครู ระดับมัธยมศึกษา. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา**, 6(10) น. 5353 - 5354
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2554). การประเมินโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบกิจกรรมการพัฒนานิเทศแนวใหม่. **วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย**, 31(2): 149-166.
- วิไลพร ชิมชาติ และจุไรรัตน์ สุดรุ่ง. (2563). แนวทางการนิเทศการสอนครูผู้สอนภาษาอังกฤษโรงเรียน ประถมศึกษา สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. **วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา**, 15(2): 1-15. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/OJED/article/view/245399/166221>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553). **คู่มือการสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาและการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ (2560-2579)**. กรุงเทพฯ: บริษัท พรินทวาทกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2546). **การบริหารราชการแบบบูรณาการ**. สืบค้นเมื่อ 15 เมษายน 2564, จาก http://web.sut.ac.th/qa/pdf/Knowledge-general/11-Plan_Official_Integrate.pdf
- สำนักงานศึกษาธิการภาค 3. (2562). **แนวทางการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน: กรณีศึกษา Coaching Teams**. สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2564, จาก <http://www.reo3.moe.go.th/web/images/news/announcement/27Nov62.pdf>
- Annan, J., & Ryba, K. (2013). Networks of professional supervision. **School Psychology Quarterly**, 28(2), 170–182. <https://doi.org/10.1037/spq0000015>
- Creswell, J.W. and Plano Clark, V.L. (2011) **Designing and Conducting Mixed Methods Research**. 2nd Edition, Sage Publications, Los Angeles.
- Gery, B., and Jackie, W.(2016). **Coaching-Based Supervision for Principal Supervisors Development Resource for Principal Supervisors**. Retrieved November 20, 2020, From <https://www.dasl.udel.edu/wp-content/uploads/2020/04/Coaching-Based-Supervision-Toolkit.pdf>
- Human Resource Development Quarterly (HRDQ) (2019). Essential Coaching Skills for Managers & Supervisors. Retrieved December 6, 2018. from <https://hrdqstore.com/blogs/hrdq-blog/essential-coaching-skills-managers-supervisors>
- Mette, I. (2020). Reflections on Supervision in the Time of COVID-19. **Journal of Educational Supervision**, 3(3). <https://doi.org/10.31045/jes.3.3.1>
- Mrstaongtip. (2018). **การนิเทศกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 7 มิถุนายน 2563, จาก <https://mrstaongtip.wordpress.com/>